

Jaarverslag 2017

Stichting Biotoopverbetering
Agrarisch Overleg

St. BAO
Bestuur en medewerkers
december 2018

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	1
Colofon	2
Werkgebied	2
Voorwoord	3
St. BAO.....	4
Het bestuur.....	4
Doelstelling.....	4
Overgang van Subsidiestelsel Natuur- en Landschapsbeheer (SNL) naar Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer (ANLb).....	5
Weidevogelbeheer	7
Uitrijden ruige stalmeest.....	11
Vergoedingen	12
Resultaten	12
Predatie	14
Particulier Reservaat	15
Actieplan Akker- en Weidevogels.....	15
Samenwerking	16
Bestuursvergaderingen	16
Financieel verslag	16
Bereikbaarheid BAO	16
Lijst afkortingen.....	17

Colofon

Stichting Biotoopverbetering Agrarisch Overleg

P/a Spochthoornseweg 1

3862 RP Nijkerk

Tel. 033 – 76 30 526

E-mail: info@anvbao.nl

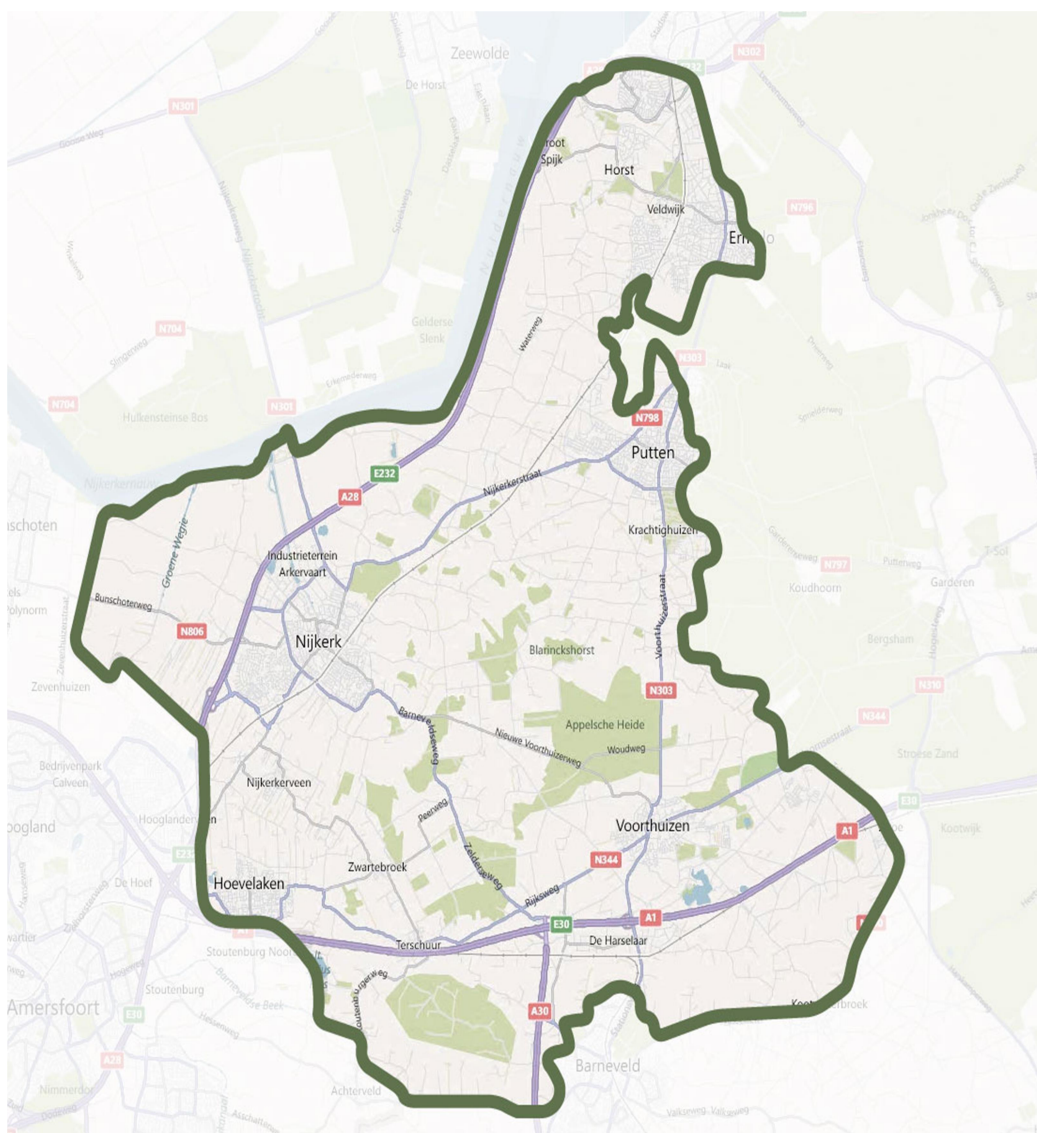
Internet : www.anvbao.nl

Werkgebied

Het werkgebied omvat de volgende gemeenten:

Nijkerk, Putten, Ermelo, en delen van Amersfoort (Stoutenburg) en Barneveld.

figuur 1: Werkgebied st. BAO

Voorwoord

Van de voorzitter.

Met het jaarverslag blikken we terug op de geboekte resultaten en de activiteiten die ontplooid zijn door de Stichting Biotoopverbetering Agrarisch overleg in 2017.

Net als vorig jaar is ook in 2017 het aantal weidevogels afgenomen. In 2017 hebben wij, nog meer dan andere jaren, gezien dat de predatie is toegenomen. Veel nesten en kuikens zijn verloren gegaan door predatie. Dit jaar heeft Collectief Veluwe aan Landschapsbeheer Gelderland de opdracht gegeven om een predatieplan op te stellen. Dit is gedaan in samenwerking met de weidevogelvrijwilligers, de WBE, IVN en de veldcoördinator van de BAO. Een eerste concept werd eind 2017 opgeleverd en in 2018 hopen we de plannen concreter te hebben en te kunnen starten met de uitvoering van het predatieplan.

Vorig jaar werd de BAO betrokken bij het realiseren van een particulier weidevogelreservaat in de Arkemheen. De vorming van het reservaat was onderdeel van een omvangrijkere kavelruil. De gronden binnen het reservaat zijn eigendom van agrariërs en een paar particulieren uit de omgeving. Wij zijn als BAO gevraagd om de coördinatie van zowel de inrichting als het beheer op ons te nemen. Dit jaar zijn wij aan de slag gegaan met de inrichting van het weidevogelreservaat. De periode waarin het toegestaan is de werkzaamheden uit te voeren is beperkt van 15 juli tot 1 oktober. Echter, het vergunningentraject verliep alles behalve soepel. Door de nodige inspanningen van de BAO is het nog gelukt om 1 september met de inrichtingswerkzaamheden van het reservaat te starten. Een groot aantal loonwerkers uit de omgeving is gevraagd het werk gezamenlijk uit te voeren. Zij hebben hard gewerkt, maar vanwege de weersomstandigheden kon het project niet volledig vóór 1 oktober worden uitgevoerd. Dit betekent dat in 2018, na het weidevogelseizoen de werkzaamheden voor de inrichting afgerond gaan worden.

Dit jaar is Kees Pastoor aan het team van BAO toegevoegd. Kees was al jaren actief als zoeker in de Putterpolder en is dus al bekend met de BAO. Hij heeft de coördinatie van de weidevogelvrijwilligers op zich genomen. Wij zijn heel blij dat hij deze rol op zich wil nemen.

Sam Gerssen,

Voorzitter

St. BAO

De Stichting Biotoopverbetering Agrarisch Overleg (hierna te noemen St. BAO) is in 1996 opgericht door de WBE Nijkerk. Met GLTO Nijkerk is een samenwerkingsovereenkomst gesloten en in 2004 zijn hier de GLTO Putten en Ermelo bijgekomen. De GLTO's dragen momenteel de naam LTO Noord Veluwerand.

Het secretariaat van de St. BAO is gevestigd aan de Spochthoornseweg 1 te Nijkerk.

Het bestuur

Het bestuur bestaat uit:

Voorzitter:	Dhr. S. Gerssen
Secretaris:	Dhr. K. van 't Klooster
Penningmeester (en namens de WBE):	Dhr. K. van Ramshorst
Lid (namens LTO):	Dhr. A. van Kempen

De BAO heeft vier professionele projectmedewerkers tot haar beschikking:

Beleidsmedewerker:	Dhr. G. Aalten
Coördinator weidevogelvrijwilligers:	Dhr. Kees Pastoor
Secretaris/(weidevogel)coördinator:	Dhr. P. van de Veen
Financieel medewerker:	Dhr. P. van Valkengoed
Administratieve ondersteuning:	Mevr. A. van de Beek

Doelstelling

De St. BAO heeft als doelstelling:

Het beheren, onderhouden en ontwikkelen van (nieuwe) natuur en landschap.

De St. BAO tracht verbeteringen aan te brengen in de biotoop ten behoeve van het agrarisch bedrijfsleven, onder meer door middel van jacht, wildbeheer en schadebestrijding. Zij volgt het natuurbeleid van de verschillende overheden in het algemeen op de voet en de daaruit voortvloeiende regelingen ten behoeve van het agrarisch natuurbeheer en de Flora en Fauna in het bijzonder.

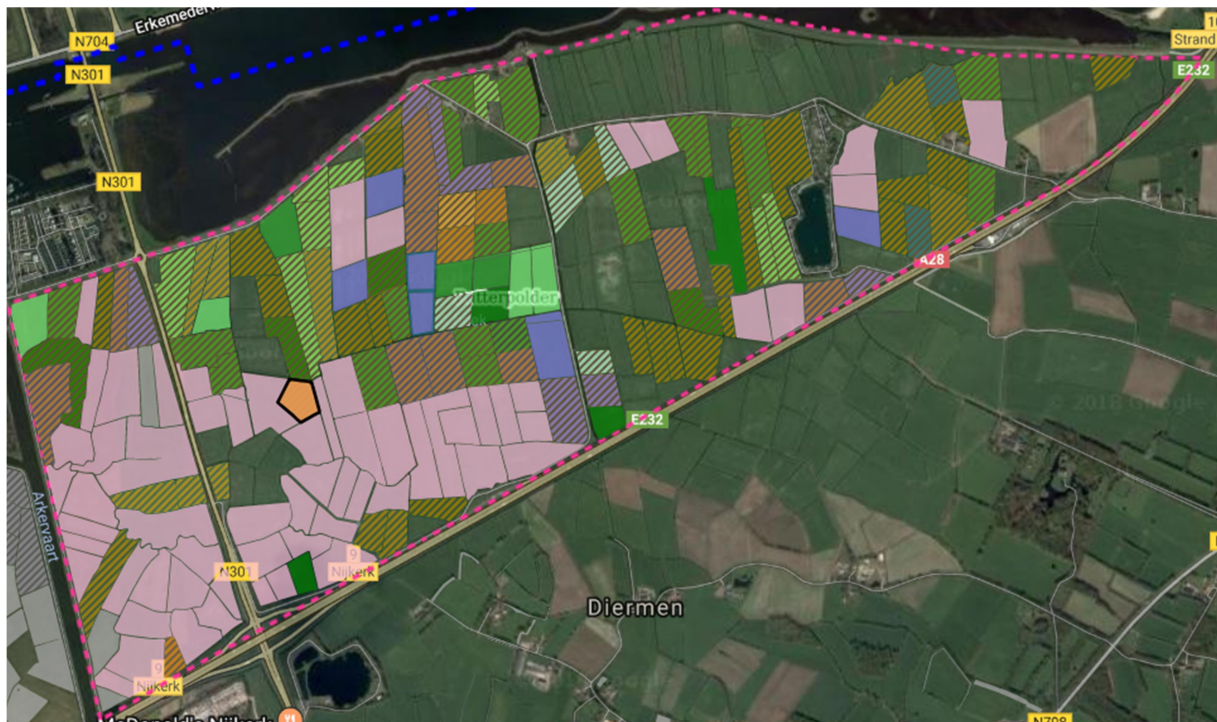
In hoofdlijnen bestaan de werkzaamheden uit:

- het behouden, verbeteren en aanleggen van landschapselementen;
- het opstellen en uitvoeren van plannen en projecten (waaronder het maken van begrotingen, het aanvragen van subsidies, overleg met overheden enz.) voor een collectief weidevogelbeheer en een collectief ganzenbeheer in de polder Arkemheen te Nijkerk en Putten;
- het volgen van de ontwikkelingen en het gevraagd en ongevraagd adviseren over een collectief landschapsbeheer.

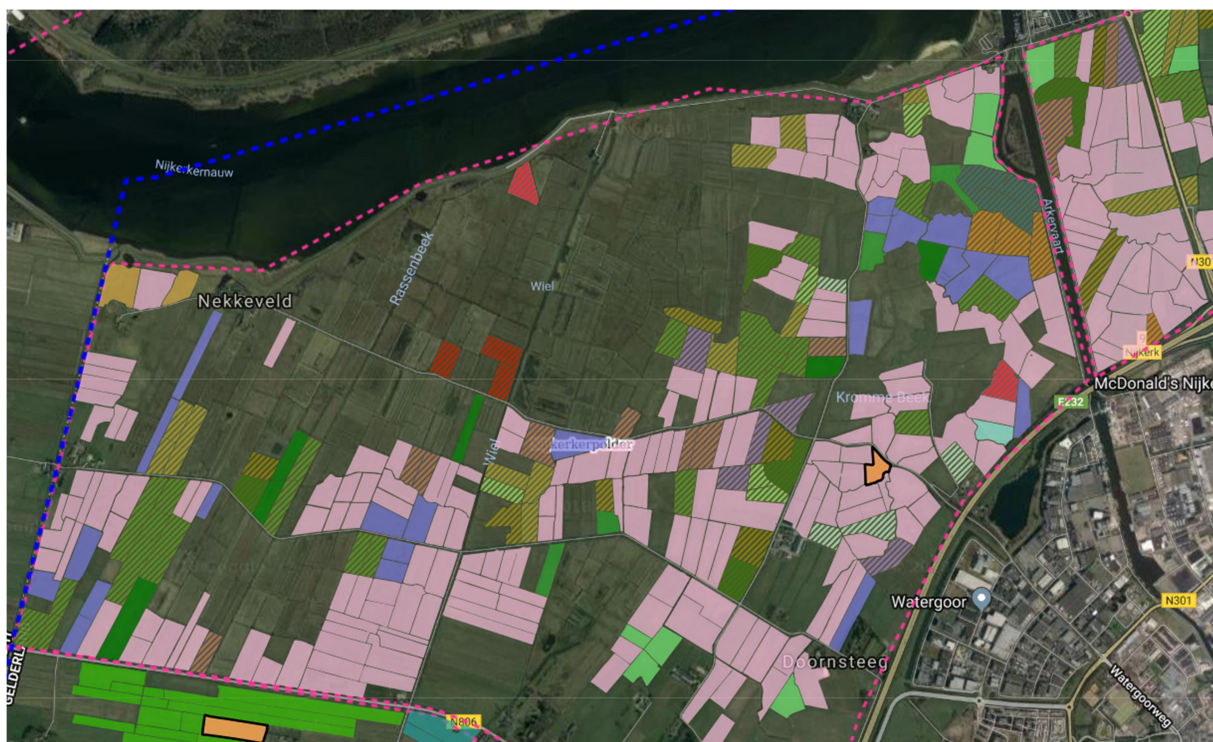
Overgang van Subsiestelsel Natuur- en Landschapsbeheer (SNL) naar Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer (ANLb)

Het 6-jarig weidevogelcollectief in Arkemheen (de Putterpolder, de Nijkerkerpolder en de Achterhoek-Veenhuis) dat op 1 januari 2010 gestart is liep eind 2015 af. Vanaf 1 januari 2016 zijn de nieuwe contracten afgesloten onder de ANLb en in 2017 zijn er contracten aangepast, uitgebreid en zijn er nieuwe deelnemers bijgekomen. De beheervergoeding wordt aangevraagd door collectieven. Dat zijn gecertificeerde samenwerkingsverbanden van boeren en grondgebruikers. De St. BAO maakt onderdeel uit van Coöperatief Agrarisch Natuur Collectief Veluwe U.A (hierna te noemen Collectief). Via dit Collectief wordt de beheervergoeding voor de deelnemers aangevraagd bij de Provincie Gelderland en wordt de uitbetaling richting de deelnemers geregeld. De 153 deelnemers van de ANLb hebben 1385 hectare (dit is inclusief 439,37 ha ruige mest) aan weidevogelbeheer en landschapsbeheer afgesloten, verdeeld over 1200 beheereenheden (inclusief ruige mest).

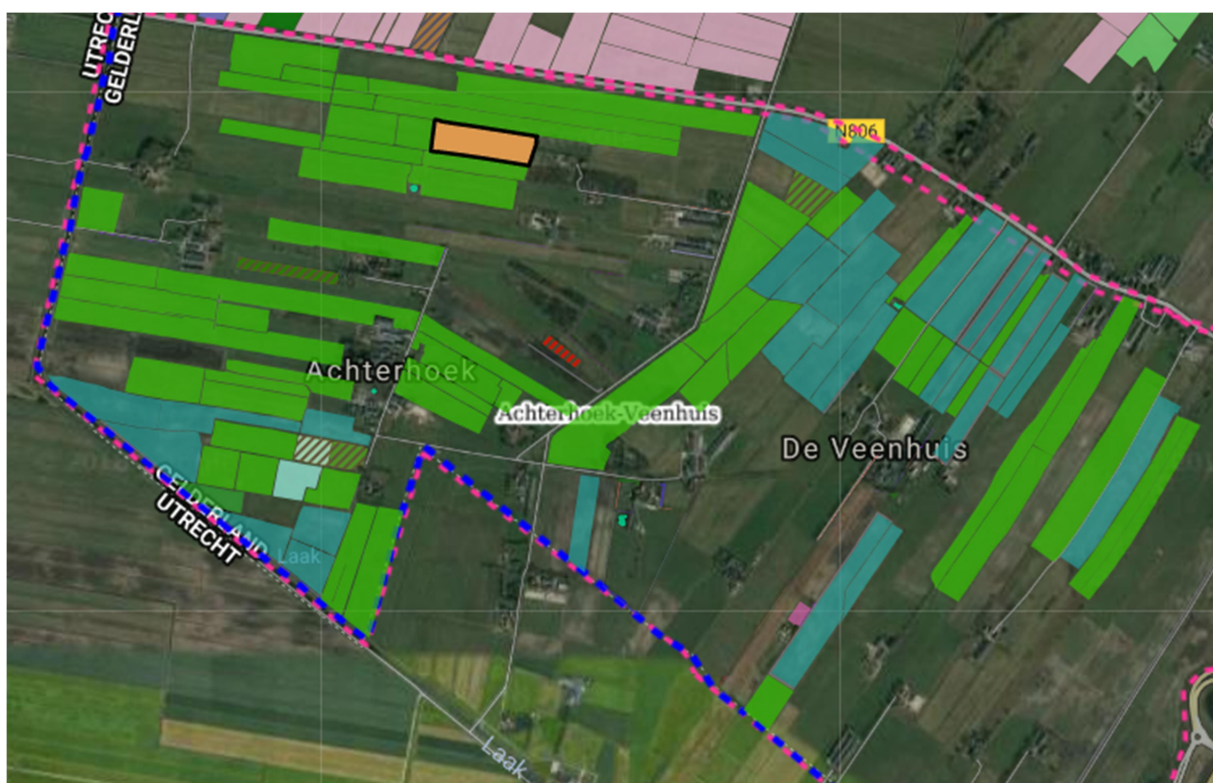
Daarnaast zijn er nog een aantal deelnemers met een SNL contract. In figuur 2,3 en 4 zijn de mozaïekkaarten te vinden met de verschillende afgesloten pakketten.

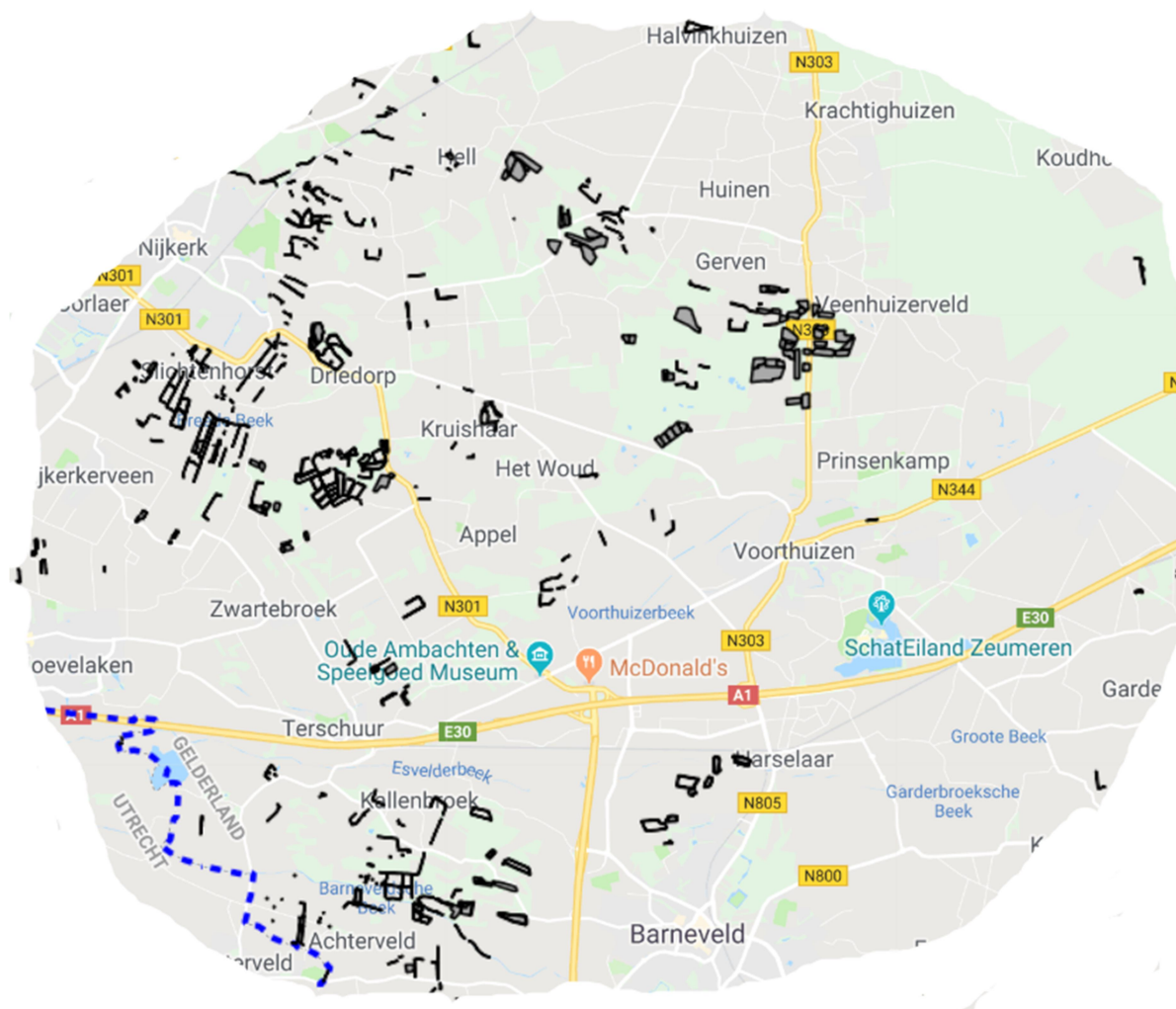
figuur 2: Mozaïekkaart weidevogelbeheer Arkemheen (Putterpolder) 2017

figuur 3: Mozaïekkaart weidevogelbeheer Arkemheen (Nijkerkerpolder) 2017

figuur 4: Mozaïekkaart weidevogelbeheer Arkemheen (Achterhoek-Veenhuis) 2017

figuur 5: Mozaïekkaart Groene Vallei Lint

Weidevogelbeheer

Tabel 1 t/m 4 op de volgende bladzijden is een specificatie te vinden van de weidevogelpakketten, landschapselementen en het botanisch beheer voor de verschillende gebieden met betrekking tot de ANLb voor het jaar 2017.

In 2017 hebben wij ons ook bezig gehouden met de voorintekening voor het beheerjaar 2018. Dit is nog niet terug te vinden in onderstaande tabellen, maar zal zichtbaar worden in het jaarverslag van 2018.

Tabel 1: Overzicht van de weidevogelpakketten die in het gebied Arkemheen, Putterpolder (PP) in 2017

Werkgebied	Putterpolder	
Beheerpakketgroep	Beheerpakket	Totaal
extensief beweid grasland	1 april / 15 juni, min. 1 tot max. 3 GVE	-
grasland met rustperiode	1 april - 1 juni	32,62
	1 april - 8 juni	40,83
	1 april - 15 juni	44,35
	1 april – 22 juni	0,78
Totaal grasland met rustperiode		118,58
kruidenrijk grasland	1 april - 15 juni	65,48
	1 april - 22 juni	5,04
	rand klasse A	1,27
Totaal kruidenrijk grasland		71,79
legselbeheer	nesten beschermen op grasland > 75 legsels per 100 ha	128,05
Eindtotaal		318,42

Tabel 2: Overzicht van de weidevogelpakketten die in het gebied Arkemheen, Nijkerkerpolder (NP) in 2017

Werkgebied	Nijkerkerpolder	
Beheerpakketgroep	Beheerpakket	Totaal
extensief beweide grasland	1 april / 15 juni, min. 1 tot max. 3 GVE	11,23
grasland met rustperiode	1 april - 1 juni	31,28
	1 april - 8 juni	31,18
	1 april - 15 juni	55,54
Totaal grasland met rustperiode		118,00
kruidenrijk grasland	1 april - 15 juni	81,89
legselbeheer	nesten beschermen op grasland > 75 legsels per 100 ha	276,79
Eindtotaal		487,91

Tabel 3: Overzicht van weidevogelpakketten en landschapselementen in gebied Achterhoek-Veenhuis (AV) in 2017

Werkgebied	Achterhoek-Veenhuis
Beheerpakket	Totaal
1 april - 15 juni	5,71
1 april - 8 juni	0,93
elzensingel > 50 - 75% bedekking jaarlijks beheer + periodiek beheer 7e of 14 e jaar bij cyclus 21 jaar	0,005
elzensingel > 75% bedekking jaarlijks beheer + periodiek beheer 7e of 14 e jaar bij cyclus 21 jaar	0,0972
elzensingel 30 - 50% bedekking jaarlijks beheer + periodiek beheer 7e of 14 e jaar bij cyclus 21 jaar	0,0164
grote poel, 75 - 100% schonen	0,1453
hakhoutbosje met snelgroeïende soorten jaarlijks beheer + eindkap (cyclus 10 jaar)	0,51
hoogstamboomgaard	0,243
houtwal en houtsingel jaarlijks beheer	0,1271
houtwal en houtsingel jaarlijks beheer + eindkap cyclus 10 jaar	0,128
knotbomenrij diameter 20-60 cm (1 keer knotten in beheerperiode) (cyclus 5 jaar)	0,1812
knotbomenrij diameter > 60 cm (1 keer knotten in beheerperiode) (cyclus 5 jaar)	0,0809

nesten beschermen op bouwland 50-75 legsels per 100 ha	51,68
nesten beschermen op grasland 50-75 legsels per 100 ha	131,30
Akkerrand op zand	3,04
Eindtotaal	194,1941

Tabel 4: Overzicht van botanisch beheer en landschapselementen in gebied Groene Vallei Lint in 2017

Werkgebied	Groene Vallei Lint
Beheerpakket	Totaal
Kruidenrijke akker 3 van de 6 jaar graan	1,48
Kruidenrijke akker 4 van de 6 jaar graan	2,36
knip- en scheerheg beheer elke 2 a 3 jaar	0,0346
knip- en scheerheg beheer jaarlijks	0,0071
bossingel en bosje jaarlijks beheer	0,3782
botanisch hooiland	32,98
botanisch waardevolle hooilandrand	0,3972
botanisch waardevolle weiderand	3,701
elzensingel >50-75% bedekking jaarlijks beheer + periodiek beheer 7 ^e of 14 ^e jaar bij cyclus 21 jaar	0,1892
elzensingel >75% bedekking jaarlijks beheer + eindkap 21 jaar	0,1041
elzensingel >75% bedekking jaarlijks beheer + periodiek beheer 7 ^e of 14 ^e jaar bij cyclus 21 jaar	1,1423
elzensingel >30-50% bedekking jaarlijks beheer + periodiek beheer 7 ^e of 14 ^e jaar bij cyclus 21 jaar	0,0669
grote poel, 75 - 100% schonen	0,2166
hakhoutbosje met langzaamgroeiende soorten jaarlijks beheer	0,6931
hakhoutbosje met langzaamgroeiende soorten jaarlijks beheer + eindkap (cyclus 15 jaar)	0,1409
hakhoutbosje met snelgroeiende soorten jaarlijks beheer	0,5911
hakhoutbosje met snelgroeiende soorten jaarlijks beheer + eindkap (cyclus 10 jaar)	1,8532
hoogstamboomgaard	2,2315
houtwal en houtsingel jaarlijks beheer	6,2685
kleine poel, 75 - 100% schonen	0,0557
knotbomenrij diameter < 20 cm (1 keer knotten in beheerperiode) (cyclus 5 jaar)	0,1243
knotbomenrij diameter > 60 cm (1 keer knotten in beheerperiode) (cyclus 5 jaar)	0,0419

knotbomenrij diameter 20-60 cm (1 keer knotten in beheerperiode) (cyclus 5 jaar)	0,7758
knotbomenrij diameter 20-60 cm (2 keer knotten in beheerperiode) (cyclus 5 jaar)	0,0119
zand	3,808
Eindtotaal	59,6531

Uitrijden ruige stalmest

In 2017 heeft de St. BAO 91 keer een melding van het uitrijden van ruige stalmest gedaan voor de deelnemers aan de weidevogelcollectieven Arkemheen. Voor enkele deelnemers is dit meerdere malen gedaan omdat de ruige mest op meerdere tijdstippen in het jaar is uitgereden. Het jaar 2017 was voor het Collectief het tweede jaar waarover zij de betalingen verzorgde. De betalingen hebben plaatsgevonden begin 2018. In totaal is er ca. 313,31 ha ruige mest uitgereden.

Ruige stalmest is een verrijking van het bodemleven. Daarnaast fungeert het als bron van voedsel voor de weidevogels.

Vergoedingen

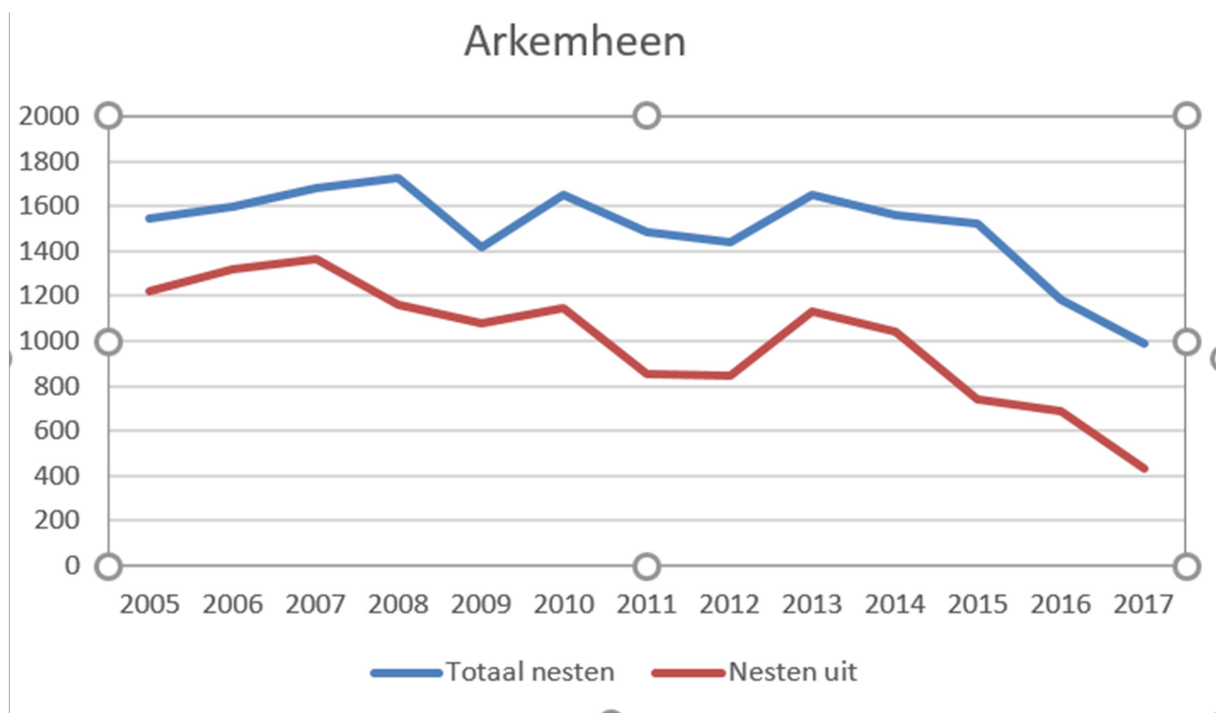
Met de komst van de ANLb brengt de St. BAO geen rechtstreekse jaarlijkse vergoeding meer in rekening bij de deelnemers. De St. BAO ontvangt een vergoeding voor administratiekosten, ondersteuning en begeleiding via het Collectief. Van het door de Provincie Gelderland beschikbaar gestelde subsidiebedrag mag maximaal 20% gebruikt worden voor overheadkosten.

Resultaten

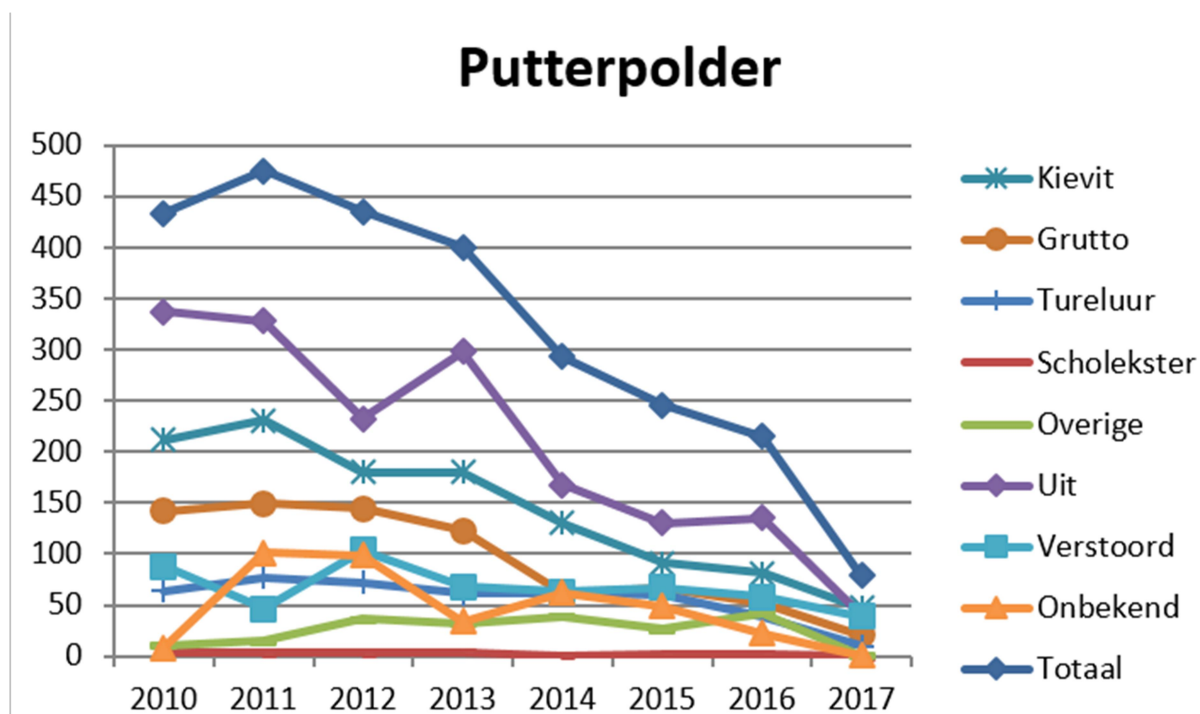
Onder coördinatie van de St. BAO werd de in het weidevogelcollectief ingebrachte grond geïnventariseerd en geregistreerd op de aanwezigheid van nesten. Behalve op de percelen met een rustperiode van 8 juni of later (uitgesteld maaibeheer) zijn de nesten gemarkeerd met twee stokken, zodat de gebruiker tijdens de werkzaamheden deze nesten kon sparen. De telling is tot stand gekomen volgens de SOVON-methode.

Het aantal vrijwillige nestbeschermers bedraagt circa 100 personen. Deze komen voort uit de volgende groeperingen: IVN Nijkerk, Vanellus Vanellus, WBE Nijkerk e.o., Jachtvereniging Bonte Poort en enkele individuele deelnemers.

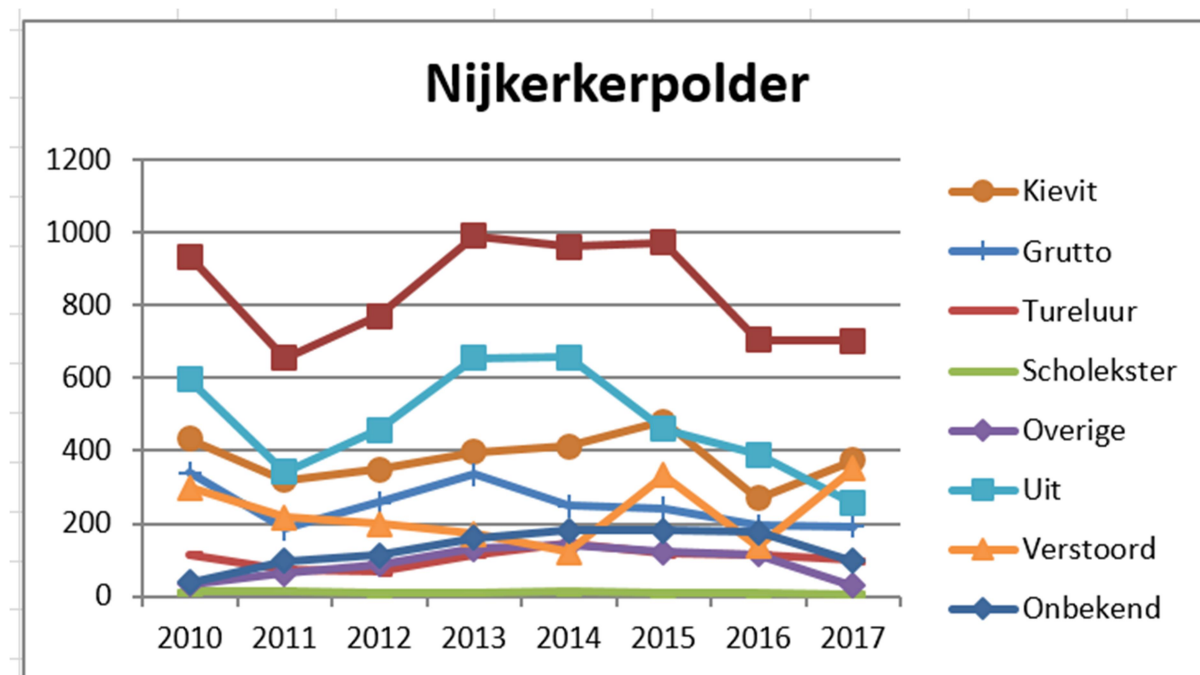
In onderstaande grafieken zijn de resultaten weergegeven van het aantal nesten gevonden in Arkemheen. Er zijn in totaal ruim 1200 nesten geïnventariseerd.

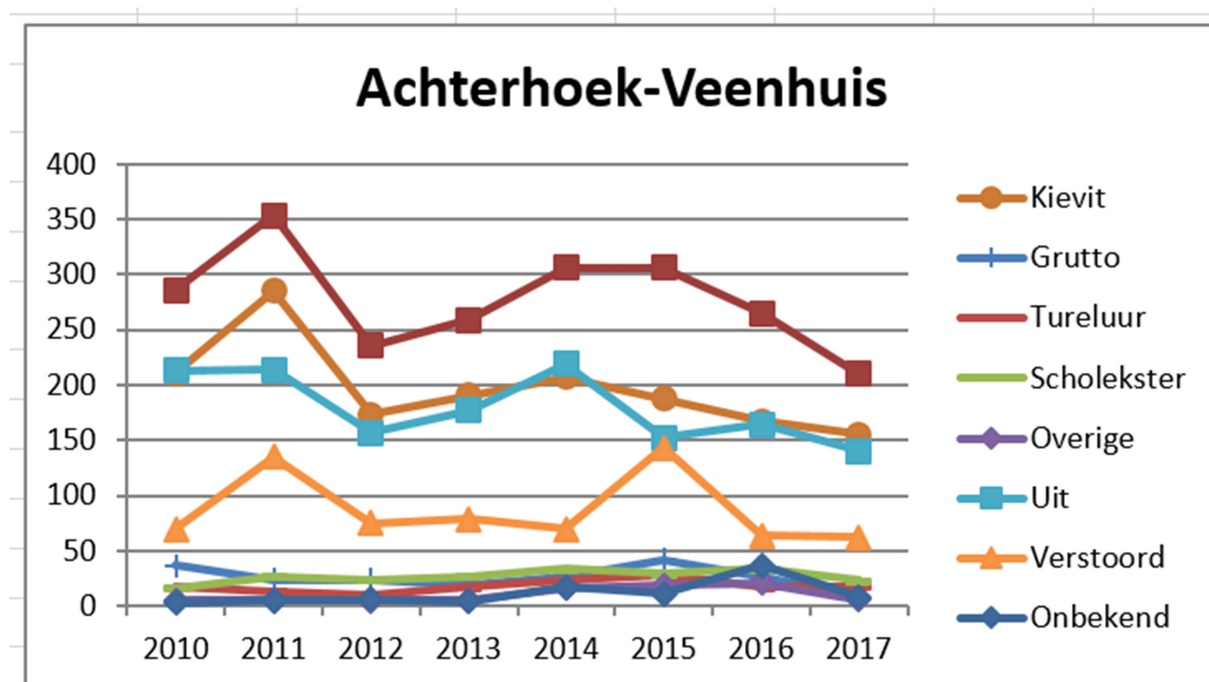
Grafiek 1: Verloop aantal nesten gebied Arkemheen over de jaren 2005 t/m 2017

Grafiek 2: Verloop aantal nesten gebied Putterpolder t/m 2017

Grafiek 3: Verloop aantal nesten gebied Nijkerkerpolder t/m 2017

Grafiek 4: Verloop aantal nesten gebied Achterhoek-Veenhuis t/m 2017

Predatie

Soort	BJ	BS	ON	OV	P	PB	PHW	PK	PM	PO	PV	V	W	WB	WM	WO	WPE	WRS	Totaal
Grauwe gans			1																1
Grutto	1	1	14		16		10	19	3	1	30	7	1		3				106
Kievit			15		28	1	17	66	11	8	115	11		2		1	1	1	277
Knobbelzwaan									1										1
Krakeend											1								1
Scholekster			3					3											6
Slobeend				1							2								3
Tureluur		1	9		6		11	9	1	2	18	3							60
Veldleeuwerik			2																2
Wilde eend								1											1
Totaal	1	2	44	1	50	1	38	98	16	11	166	21	1	2	3	1	1	1	458
% van totaal	0.22	0.44	9.61	0.22	10.92	0.22	8.3	21.4	3.49	2.4	36.24	4.59	0.22	0.44	0.66	0.22	0.22	0.22	

Legenda:

BJ:	Door jongvee	PO:	Door overige dieren
BS:	Door schapen	PV:	Door vos
ON:	Volledig onduidelijk welke oorzaak	V:	Verlaten
OV:	Wel duidelijk maar niet in te vullen	W:	Soort niet bekend
P:	Soort niet bekend	WB:	Door bemesten
PB:	Door bunzing	WM:	Door maaien
PHW:	Door hermelijn/wezel	WO:	Door overige werkzaamheden
PK:	Door vogel bijv. kraai of meeuw	WPE:	Door ploegen/leggen
PM:	Door mens	WRS:	Door rollen/slepen

Helaas hebben wij moeten constateren dat een groot deel van de nesten en kuikens verloren is gegaan door predatie.

Eerste nesten

Op 11 maart werd dit jaar het eerste kievitsnest gevonden met 3 eieren in de Achterhoek-Veenhuis. Het eerste gruttonest (1 ei) werd op 24 maart gevonden in de Nijkerkerpolder, dit was tevens de

eerste in de provincie Gelderland en op 3 april werd het eerste nest van een Tureluur gevonden met 1 ei.

Cursussen

Dit jaar hebben er een aantal vrijwilligers een cursus gevolgd voor het mobiel invoeren van nestgegevens in de database van Boerenlandvogels Nederland.

SKNL

In 2017 is voor 1 deelnemer in het kader van de Subsidie Kwaliteitsimpuls Natuur en Landschap (SKNL) de vaststelling van de inrichting aangevraagd en goedgekeurd. Tevens is het beheer aangevraagd en de daarvoor benodigde certificering afgerond. Er heeft een functieverandering plaatsgevonden naar nieuwe natuur, te weten vochtig weidevogelgrasland (pakketcode N13.01).

Particulier Reservaat

Eind 2016 werd een omvangrijke kavelruil afgesloten met de ondertekening van de laatste ruilakte. Een onderdeel van deze kavelruil was ook het realiseren van een particulier reservaat. De gronden binnen het reservaat zijn eigendom van agrariërs en een paar particulieren uit de omgeving. Er heeft een functieverandering plaatsgevonden naar nieuwe natuur, te weten vochtig weidevogelgrasland (pakketcode N13.01). Wij zijn als BAO gevraagd om de coördinatie van zowel de inrichting als het beheer op ons te nemen. Een mooie uitdaging waar wij als BAO dan ook mee hebben ingestemd. Gedurende het jaar zijn medewerkers van de BAO samen met ecologe mevr. Anja Hospes aan de slag gegaan met de voorbereidende werkzaamheden voor het inrichten van het particulier reservaat. Op 1 september kon gestart worden met de inrichtingswerkzaamheden in het reservaat. In samenwerking met een aantal loonwerkers uit de omgeving is er veel werk en grond verzet. Er zijn o.a. percelen afgegraven, greppelbuizen gelegd en sloten verflauwd. Helaas was de tijd tot 1 oktober te kort om de inrichting compleet af te ronden. Dit met gevolg dat er nog geen definitieve vaststellingsbeschikking bij de Provincie kon worden aangevraagd. De laatste inrichtingswerkzaamheden zullen uitgesteld moeten worden tot na het weidevogelseizoen van 2018. Er zijn binnen het reservaat al wel locaties aangewezen waar plas-dras pompen geplaatst gaan worden voordat het weidevogelseizoen van 2018 start, zodat de weidevogels daar in 2018 al de voordelen van kunnen gaan ondervinden.

Actieplan Akker- en Weidevogels

Onderdeel van dit actieplan is dat de mogelijkheid voor het afsluiten van weidevogelpakketten in het gebied rond de Waterweg wordt geboden vanaf het beheerjaar 2018. In 2017 is een informatieavond georganiseerd voor eigenaren/beheerders van grond in het gebied rond de Waterweg. Met als resultaat dat er in 2018 nieuwe deelnemers bij zullen komen en dat bestaande deelnemers hun beheercontract uitbreiden.

Ander punt uit dit actieplan is dat het Collectief Veluwe aan Landschapsbeheer Gelderland de opdracht heeft gegeven om een predatieplan op te stellen. Voor het opstellen van het plan is samengewerkt met de weidevogelvrijwilligers, de WBE, IVN en de veldcoördinator van de BAO. Eind 2017 is een eerste concept opgeleverd.

Samenwerking

De stichting BAO werkt samen met andere agrarische natuurverenigingen, RVO, Gemeenten (Barneveld, Ermelo, Nijkerk en Putten), IVN, LBG, LTO Noord, ANV Randmeerkust, ANV VIJZ, ANV het binnenveld, ANV Vallei Horstee, NM, Provincie Gelderland, SBB, Vanellus Vanellus, Waterschap Veluwe en Vallei en Eem, SCAN en WBE Nijkerk e.o.

Bestuursvergaderingen

Het breed bestuurlijk overleg van de BAO kwam in 2017 twee keer bijeen. Hierbij waren het bestuur, de adviseur en medewerkers aanwezig. Enkele malen kwam het bestuur met de beleidsmedewerker Gert Aalten bijeen. De bestuursvergaderingen zijn genotuleerd. Ook zijn er enkele werkoverleggen geweest om de dagelijkse werkzaamheden te bespreken. Zo nodig werden hierbij deskundigen ter ondersteuning uitgenodigd.

Financieel verslag

De financiële jaarrekening 2017 is voorgelegd aan Alfa Accountants te Nijkerk. Alfa Accountants heeft voor 2017 een samenstellingsverklaring afgegeven.

Bereikbaarheid BAO

Per 1 januari 2012 is het bureau van de stichting BAO gevestigd in het bakhuis aan de Spochthoornseweg 1 te Nijkerk. Iedere donderdagmorgen is de stichting bereikbaar van 10.00 tot 12.00 uur. Tevens kan het antwoordapparaat ingesproken worden of een e-mail worden gestuurd.

Het bestuur en medewerkers St. BAO.

Lijst afkortingen

ANLb	Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer
ANV	Agrarische Natuur Vereniging
BAO	Biotoopverbetering Agrarisch Overleg
GLTO	Gelderse Land- en Tuinbouw Organisatie
IVN	Instituut voor Natuur en Milieueducatie
LTO	Land- en Tuinbouw Organisatie
NM	NatuurMonumenten
SBB	Staats Bosbeheer
SKNL	Subsidie Kwaliteitsimpuls Natuur en Landschap
SNL	Subsidieregeling Natuur en Landschap
SOVON	Vereniging Vogelonderzoek Nederland
WBE	WildBeheerEenheid

